

Huvudet är snabbare än handen

- Att använda trådbunden mikrofon

Håkan Fleischer
Fleischer mentalism & föredrag

När behöver mikrofon användas?

Tyvärr är frågan svår att svara på – det är lite som att svara på frågan ”hur långt är ett snöre”. Det beror närmare bestämt på hur stark röst du har, hur många åskådare som finns i lokalen, hur stor lokalen är och hur akustiken är. Med erfarenhet lär man sig att direkt se och känna in när mikrofon behöver användas. Om du är osäker på om ljudförstärkning behövs, så använd det. Det är väldigt jobbigt för publiken att behöva koncentrera sig för att höra vad du säger. Det kommer i sin tur leda till sämre koncentration och lyhördhet hos publiken, vilket i sin tur leder till att du får sämre feedback tillbaka, vilket i värsta fall leder till att du blir osäker och talängslig. Så, använd mikrofon om du är minsta osäker på om det behövs.

Den vanligast förekommande mikrofontyp när man kommer ut och skall hålla tal är den så kallade sångmikrofonen. Den här mikrofonen tar upp ljudet runt om, är känslig för avståndet mot munnen och är dessutom hyfsat känslig för blåsljud som kan uppträda när mikrofonen hålls fel.

Hur ska jag använda mikrofonen på bästa sätt?

Ett vanligt fel är att hålla mikrofonen enligt bilden, det vill säga ca 15 cm framför munnen, ungefär som man håller en glasspinne. Detta sätt att hantera mikrofonen har några obestridliga nackdelar:

- För det första ser du dum ut. Ursäkta, men det är sanningen. Du håller mikrofonen på ett sätt som om du är främmande för den, att du nästan håller den ifrån dig. Inte stiltigt.
- Den skymmer ditt ansikte, vilket är väldigt störande för publiken. Det är dig de har kommit för att se och lyssna på, inte mikrofonen. Detta gäller särskilt om publiken sitter i en position något nedanför dig.
- Det är lätt att få blåsljud in i mikrofonen, då man håller den direkt framför munnen.

- Huvudet är snabbare än handen – du kommer ovillkorligen röra huvudet på ett sätt som gör att handen inte följer efter hela tiden, vilket leder till att ett svajande ljud, som är hemskt irriterande.

Den rätta tekniken är att istället hålla mikrofonen tryckt dikt an mot hakan, under munnen. Det kan kännas ovant i början, men efter ett tag rätt mysigt (nåväl, jag kanske överdriver, men man vänjer sig). Det har följande fördelar:

- Du ser naturligare ut. Din kroppshållning blir mer avslappnad, och det ser inte ut som att du håller något ifrån dig i panik.
- Hela ditt ansikte syns, bara en liten bit av hakan försvinner ut ur rampljuset. Med lite tur har du en finne där som du ändå vill dölja.
- Eftersom luftströmmen från munnen går över mikrofonen, minimerar du risken att få blåsljud.
- Mikrofonen följer hela tiden med huvudet, vilket gör att du får ett jämnt bra ljud.

Ytterligare en aspekt att tänka på när det gäller mikrofonen är handgreppet. En trådbunden mikrofon hålls ofta med sladden hängande rakt ned. Ofta (särskilt med lite sämre eller äldre utrustning) blir det ett skrapljud som skär genom mörk och ben, så fort man rör sig på scen. Den vanligaste anledningen till det (förutom problemet med rundgång) är att det med tiden lätt blir glapp i kontakten mellan sladd och mikrofon. Genom att hålla mikrofonen med sladden dragen i en loop som hålls på plats med lillfingret får du enkelt ordning på detta – sladden kommer då aldrig röra sig intill kontakten, den är fixerad – och du kan röra dig fritt på scenen utan att behöva vara orolig för kontaktskrap.

När det gäller rundgångsproblemet är mitt enda råd: se till att testa utrustningen innan. Visserligen kan man räkna ut under vilka förutsättningar som man kommer att få rundgång, beroende på högtalarnas placering, men huvudregeln är: prova alltid innan du skall gå upp. Tänk också på att få prova utrustningen med full ljudstyrka, och se för allt i världen till att högtalarna inte flyttar sig innan det är dags för dig att tala. Själv rör jag mig i lokalen, både riktad bort från och emot högtalarna och memorerar "the weak spots". Om möjligt försöker jag också ha en ljudtekniker på plats som kan hjälpa till med eventuella justeringar.

Korrekt mikrofonhantering leder till att publiken inte ens tänker på att du håller en mikrofon i handen. Det enda sättet att komma dithän är att träna. Om du har moment i ditt tal där du behöver plocka med papper eller andra tillbehör, bör du träna igenom föredraget med mikrofonen i handen, för att du inte skall se bortkommen ut bara för att du får en pryl till att hålla reda på. Det gör större skillnad än du tror. Lycka till!

Glöm inte att besöka min blogg, www.fleischer.se/blogg, för fler artiklar om retorik.